Asztaldísz - strucc alakú

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	E 60.1.1-2
Alkotó:	Merzenbach, Marx
Készítés ideje:	1665
Készítés helye:	Augsburg; Magyarország
Jelzés:	mesterjegy és hitelesítő jegy (Seling Nr. 1517, 100)
Anyag:	aranyozott ezüst; fa; strucctojás
Technika:	trébelt
Méretek:	magasság: 44 cm talpátmérő: 17,3 x 14,1 cm súly: 2146 g talpátmérő: 17,3x14,1 cm

A strucc alakú asztaldíszek, azaz a barokk kori szóhasználat szerint "strucctojás serlegek", melyek a természet ritka és egzotikus produktumának műtárggyá alakítását példázzák, a 17. század eleje óta az uralkodói és főúri kincstárak kedvelt darabjai voltak. Különösen nagy számban találhatók ilyen alkotások a drezdai Grünes Gewölbe gyűjteményében, a szász választófejedelmek egykori kincstárában (ld. itt).

Az Esterházy-kincstár gyűjteményében két két strucc alakú, strucctojásból készült asztaldísz maradt fenn. Mindkettő Augsburgban készült 1665-1670 között, Nádasdy Ferenc megrendelésére. (A másik, valamivel nagyobb méretű "strucctojás serleg" Abraham Drentwett műve ltsz.: E 68.1) A két tárgy 1690 körül került Esterházy Pál herceg tulajdonába, I. Lipót adományaként, a felségárulás vádjával 1671-ben kivégzett gróf elkonfiskált kincstárának néhány további darabjával együtt.

A két strucc alakú asztaldíszt a Sárvárról, illetve Pottendorfból Bécsbe szállított Nádasdy-kincsek 1670. évi inventáriuma említi elsőként: *Zwey Poccal v(on) Strassen Ayr, in Silber eingefasst, wegen 12 March, 10 lot*.

A két alkotás minden bizonnyal azonos az Esterházy-kincstár 1693. évi inventáriumának alábbi két tételével: *Duo Scyphi ex ovis Sirutionum: duos Strutiones repraesentates, argenteo inclusi*.

A kisebb méretű "strucctojás-serleg" készítője, Marx Merzenbach mesterjegye az Esterházy-gyűjtemény egy további darabján is feltűnik. Nevezetesen azon a hasáb alakú, zománcdíszes fűszertartón, amely ugyancsak a Nádasdy-kincstárból került Esterházy Pál herceg tulajdonába (ltsz.: E 59.4).

A nagyobb méretű strucc alakú asztaldísz mesterének, Abraham Drentwettnek egy másik műve, a "Bacchus diadala" címen ismert asztaldísz (ltsz.: E 60.13) szintén Nádasdy Ferenc gyűjteményéből került az Esterházy-kincstárba.

Irodalom

- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a fraknói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. V.3. (Szilágyi András)
- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a fraknói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. V.3. (Szilágyi András)
- Szerk.: Kőszeghy Péter: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Balassi Kiadó, Budapest, 2003 - 2014. - &
- Szilágyi András: Adalék Nádasdy Ferenc (1623-1671) műkincseinek utóéletéhez. *Ars Decorativa*, 16. (1997). 1997. - 3. kép
- Szilágyi András: *Az Esterházy-kincstár*. Helikon Kiadó, Budapest, 1994. - p. 43.
- Katona Imre: A fraknói kincsek II. *Soproni Szemle*, 28. évfolyam 4. szám. Győr-Sopron megyei Lapkiadó Vállalat, 1974. - kép

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum